

Aan de voorzitter van de Staten van Aruba
L.G. Smith Boulevard 72
Oranjestad
Aruba

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk

Contactpersoon

postbus.slavernijverledenKR@
minbzk.nl

Kenmerk

2023-0000370020

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1

Datum

27 JUN 2023

Betreft

Slavernijverleden - Voortgangsbrief excuses slavernijverleden

Geachte voorzitter, geachte leden van de Staten,

Sinds de excuses voor het slavernijverleden van 19 december vorig jaar hebben er goede besprekingen plaatsgevonden met u en vertegenwoordigers van uw regering en maatschappelijke organisaties van uw land. Ik wil hen graag bedanken voor de openheid gedurende deze gesprekken. We zien deze gesprekken als een mooie basis om verder voort te bouwen aan een herdenkingscultuur, waarin plaats is voor bewustwording van ons gedeeld verleden en ruimte voor het gesprek over een gezamenlijke toekomst. In bijgevoegde bijlage treft u de brief waarin het kabinet een verslag doet van de opvolging van de excuses. Deze brief is tevens vertaald in het Papiamentu. Deze brief gaat specifiek in op de stand van zaken voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Een speciaal aandachtspunt voor het kabinet is dat ieder land de mogelijkheid krijgt om dit proces naar eigen behoeften doorlopen en daarmee de regie heeft over de opvolging van de excuses.

Opvolging van de excuses op Aruba

Tegelijk met de excuses van minister-president Rutte op 19 december vorig jaar was de staatssecretaris van JenV bij u aanwezig op Aruba.¹ Na afloop van de toespraak van de minister-president is hij ingegaan op het slavernijverleden en de doorwerking daarvan op Aruba. In aanvulling op de maatregelen die zijn aangekondigd in de kabinetsreactie van 19 december jl. heeft hij een aantal toezeggingen gedaan.² Deze kwamen voort uit de bijdrages die de eilanden hebben geleverd aan het rapport 'Ketenen van het verleden' en de gesprekken die naar aanleiding daarvan hebben plaatsgevonden. Voor de uitvoering van deze toezeggingen en de totstandkoming van de maatregelen uit de kabinetsreactie, geldt dat dit gebeurt in samenwerking met uw regering, maatschappelijke

¹ De staatssecretaris van JenV op Aruba, de staatssecretaris van BZK op Curaçao, de minister van SZW op Bonaire, de minister van VWS op Sint Maarten, de staatssecretaris van Financiën op Sint Eustatius en de staatssecretaris van VWS op Saba.

² Verwijzing naar de brieven aan de Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de Eilandsraden van Bonaire, Sint Eustatius en Saba: [Brief met uitwerking van de kabinetsreactie op het rapport 'Ketenen van het verleden' | Brief | Rijksoverheid.nl](#).

organisaties en nazaten. Zoals aangegeven in de kabinetsreactie is de inzet dat deze toezeggingen aan de eilanden worden bekostigd uit de € 100 miljoen t.a.v. maatregelen die zien op kennis en bewustwording, erkenning en herdenken, en doorwerking en verwerking.³ De uitvoering van deze toezeggingen maakt onderdeel uit van een breder gesprek met het Caribisch deel van het Koninkrijk over de verdere invulling van het gehele pakket, en hun specifieke behoeften daarbinnen.

Sinds december zijn we per eiland in gesprek gegaan en hebben zowel digitale als fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden met vertegenwoordigers van uw overheid, maatschappelijke organisaties en nazaten. De opvolging van de excuses heeft direct betrekking op de eilanden en het is van groot belang dat de eilanden zelf de regie hebben op de invulling van de opvolging van de excuses. Uit deze gesprekken is onder meer gebleken in hoeverre bepaalde toezeggingen al geconcretiseerd en uitgevoerd kunnen worden. Voor een aantal toezeggingen is nader onderzoek en/of beraadslaging nodig, bijvoorbeeld door middel van participatie of door het werk van een adviescommissie. We geven uw land dan ook graag de ruimte en tijd om de uitvoering van de toezeggingen en het tot stand komen van een standpunt zelf vorm te geven. Daarnaast onderzoekt het kabinet hoe de verschillende organisaties ondersteund kunnen worden in hun werk, met speciale aandacht voor *grass roots* organisaties en *community engagement*. Binnen dit kader zal dan ook na de zomer een bijeenkomst in het Caribische gebied worden georganiseerd, waarvoor de stakeholders van alle zes de eilanden zullen worden betrokken en uitgenodigd. Dit is als opvolging van de bijeenkomst op Curaçao op 23 november vorig jaar.

Stand van zaken toezeggingen

De door uw regering ingestelde commissie 'Bewustwording slavernijverleden Aruba' is voortvarend van start gegaan met een bewustwordingscampagne en is een belangrijke gesprekspartner van het kabinet in de opvolging van de excuses. De commissie bestaat onder andere uit vertegenwoordigers vanuit de wetenschap, organisaties zoals het Nationaal Archief Aruba en de cultuursector.

Inmiddels is het geld voor het doorzoekbaar maken van de Koloniale Archieven met behulp van handschriftherkenningssoftware aan het Nationaal Archief Aruba ter beschikking gesteld. Dit levert een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de toegankelijkheid van de informatie uit de archieven en biedt hiermee de kans efficiënter en effectiever te zoeken naar informatie over tot slaaf gemaakte mensen.

---

³ Uit deze €100 miljoen worden ook de volgende maatregelen bekostigd: de regeling kosteloze naamswijziging; het meerjarig onderzoek naar de doorwerking van het slavernijverleden; evenals de intensivering van de inzet op antidiscriminatie- en antiracismebeleid.

De noodzaak voor meer onderwijs en onderwijsmethodes over het slavernijverleden van Aruba heeft geleid tot de toezegging om voor zowel het boek *Educacion Herencia di Sclavitud* als het boek *Slaven zonder Plantage* te zorgen voor een herdruk. Deze boeken zijn bedoeld voor het onderwijs en zullen worden geactualiseerd, vertaald naar het Papiamentu en aan de scholen ter beschikking worden gesteld. Daarnaast wordt gewerkt aan de totstandkoming van een beeld ter ere van de verzetsheldin Virginia Dementricia. De commissie is in gesprek met een kunstenaar en met de overheid van Aruba over een geschikte locatie. Op basis van de verschillende gesprekken werkt de werkgroep aan een breder plan voor de opvolging van de excuses. Ondanks deze voortgang, zijn er ook aandachtspunten benoemd voor de opvolging van de excuses door de minister van Financiën en Cultuur in een brief, waaronder de beschikbare fondsen en het nationaal slavernij museum. Deze aandachtspunten nemen wij ter harte en worden meegenomen in het verdere vervolg.

Overkoepelende thema's

Tijdens de verschillende gespreksrondes op de eilanden komen verschillende onderwerpen herhaaldelijk aan bod, zoals het behouden, beheren en ontsluiten van koloniaal- en slavernijverleden; toegankelijkheid van de Rijkscultuurfondsen op de eilanden; de beschikbare culturele infrastructuur; en de museale voorzieningen. De verschillende ideeën hierover worden per eiland in hun eigen plan meegenomen. Daarnaast kijkt het ministerie van OCW op wat voor wijze hierbij ondersteund kan worden, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij bestaande beleidsinitiatieven zoals het Cultuurconvenant Caribisch Nederland, maar ook door samenwerking met het Nationaal Archief en de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

Vooruitkijkend

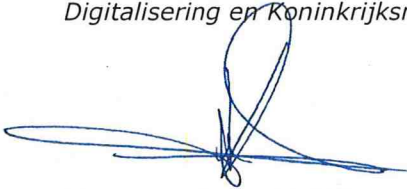
We staan aan de vooravond van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden 2023-2024. Mijn collega, de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, is aanwezig bij de herdenking en opening van het Herdenkingsjaar op Aruba. Tijdens dit jaar staan we in het hele Koninkrijk en samen met Suriname stil bij onze gedeelde geschiedenis, zodat dit een permanente plek krijgt in ons collectief geheugen. In het gehele Koninkrijk zullen initiatieven worden georganiseerd, met als doel erkenning en bewustwording over dit verleden. Onderdeel hiervan is dan ook het leren kennen van de verhalen, kennis opdoen en het luisteren naar hoe dit doorwerkt in het heden.

Gezien de verschillende verlangens van de eilanden, vind ik het van groot belang dat ieder eiland de regie heeft over de opvolging van de toezeggingen en excuses. De komende periode ga ik daarom graag met uw regering in gesprek over haar gedachten over bijvoorbeeld de regeling voor maatschappelijke initiatieven en het Comité. Ook de toegankelijkheid en zichtbaarheid zijn onderwerpen waarover we graag met uw regering in gesprek gaan. Ik ben ervan overtuigd dat we alleen tot een goede gezamenlijke opvolging komen als we hiervoor de nazaten en betrokken organisaties betrekken. Daarom zijn we voornemens na de zomer een bijeenkomst in het Caribisch gebied te organiseren, om hierover met elkaar in gesprek te gaan en te komen tot concrete uitgangspunten voor bijvoorbeeld de subsidieregeling en de organisatie van het beoogde Comité.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Digitalisering en Koninkrijksrelaties

Alexandra C. van Huffelen